

EL CLONNIA DELS POBLES VALENCIANS

COSTUR

L'ALCALATÉN

ACADÈ
MIAVA
LENCI
ANADE
LALLE
NGUA

L'ALCATÉN

ACADÈMIA VALENCIANA DE LA LLENGUA
SECCIÓ D'ONOMÀSTICA

COORDINACIÓ I GESTIÓ
Unitat de Recursos Tecnolingüístics

RECULL I TEXT
Josep-Miquel Ribés Pallarés

DISSENY
Vicent Almar

MAQUETACIÓ I GRAFISME
Guillermo Tomás Lull

© Acadèmia Valenciana de la Llengua

Col·lecció: Onomàstica i Toponímia
Sèrie: Toponímia dels Pobles Valencians
Costur, 106

Editat per: Publicacions de l'Acadèmia Valenciana de la Llengua
 Av. de la Constitució, 284
 46019 València
 Tel.: 96 387 4023
 Adreça electrònica: avl@gva.es

Amb la col·laboració de l'Ajuntament de Costur

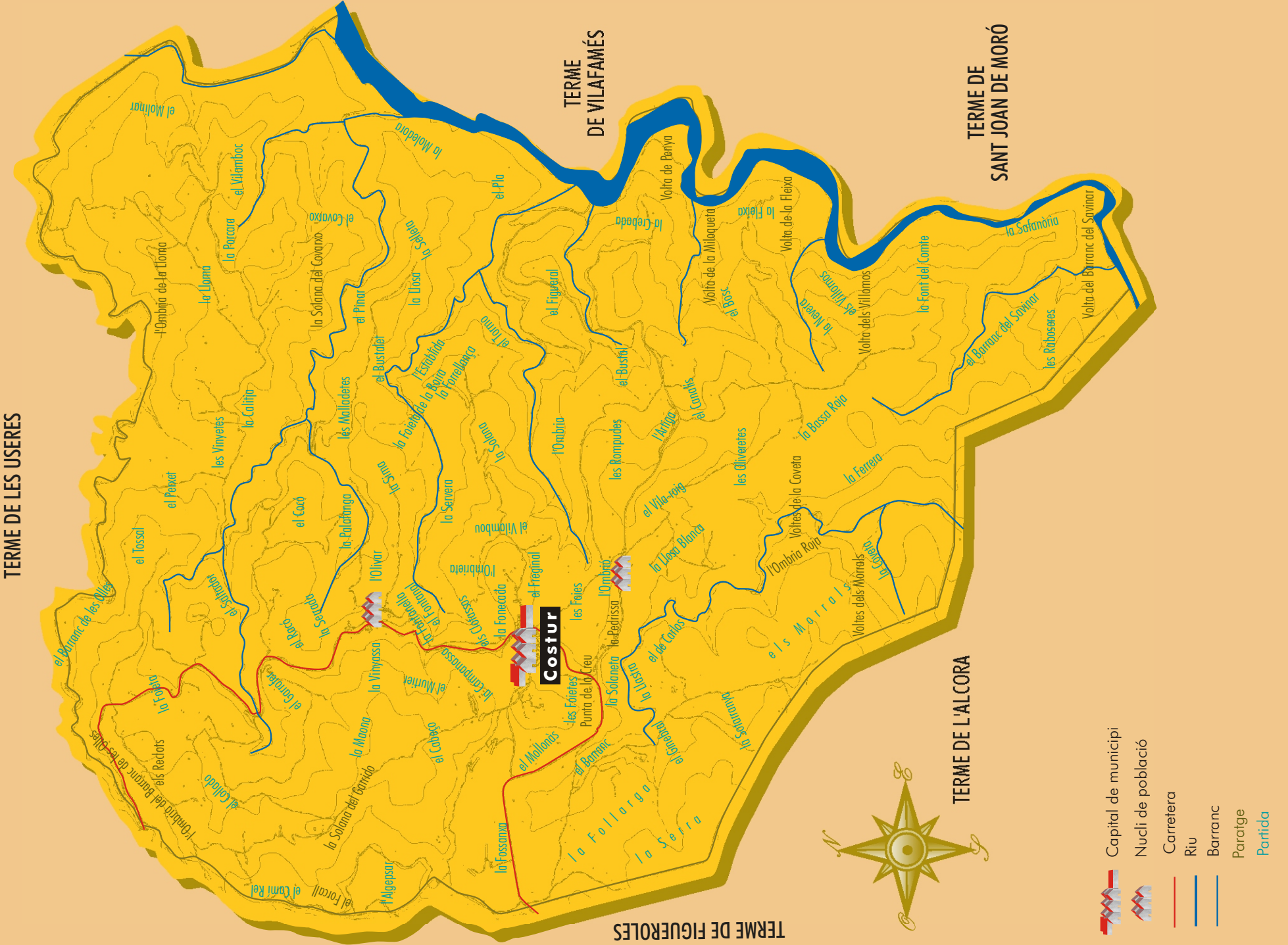
ISBN: 84-482-4461-3
Depòsit legal: V-4345-2006
Impressió: Gràfiques Vimar, SL

www.avl.gva.es

Elements físics

Partides i paratges

Camí de les Raboseres
Camí de les Useres
Camí del Barranc del Savinar
Camí del Bosc
Camí del Collado
Camí del Covarxo
Camí del Mas d'Avall
Camí del Montmirà
Camí del Perxet
Camí del Pla
Camí dels Villomos
Camí Rel
Carretera de la Foia d'Alcalatén a
Atzeneta del Maestrat

Carretera de Vilafamés
Pas de Llonganissa
Pas del Cabeço
Pas del Perxet
Pas dels Morrals
Pista de la Bassa Roja
Pista de la Lloma
Pista del Collado
Pista del Vilambou
Pont de la Fontanella
Pont de Sidreta
Pont del Collado

Altres llocs d'interés

Algepsar
Cementeri
Depuradora
Ermita del Santíssim Crist del Calvari
Piló de l'Algepsar
Piló de la Ferrera
Piló de la Fossanxa
Piló de la Serra
Piló de les Raboseres
Piló de Matamoros
Piló del Barranc del Savinar
Piló dels Morrals
Terrer del Racó

COSTUR

El municipi de Costur, situat a 30 km de Castelló de la Plana, pertany a la comarca de l'Alcalatén i inclou també la barriada del Mas d'Avall. El terme municipal, que té una extensió de 21,90 km², limita al nord amb les Useres; a l'est, amb les Useres i Vilafamés; a l'oest, amb Figueroles i l'Alcora, i al sud, amb l'Alcora i Sant Joan de Moró. L'altitud sobre el nivell del mar va des dels 200 metres en la rambla de la Viuda fins als 586 metres en el cim del tossal del Cabeço. El desnivell oscil·la entre el 10% i el 14% en la part oest del terme, i entre el 15% i el 20% en la part est, la qual cosa perfila una orografia abrupta. Esta orografia desfavorable conjuminada amb un sòl de baixa qualitat ha condicionat negativament el cultiu agrícola, fins al punt que l'any 1979 la superfície cultivada no superava el 25% del terme, de la qual només un 5% era de regadiu; en l'actualitat estos percentatges encara s'han reduït més.

Els orígens de Costur semblen ser remots, però la resta arqueològica més antiga que coneixem, una làpida funerària, pertany a l'època de la dominació romana; de l'època àrab es conserven unes monedes del segle XVII. Amb la conquesta jaumina, l'Alcalatén, antiga jurisdicció senyorial que incloïa el poble de Costur, fou cedida a Ximén d'Urrea. L'any 1418 el nostre poble quedà integrat en el de l'Alcora, que també pertanyia a la mateixa jurisdicció, i així es va mantindre fins al 1818. Al llarg del segle XVIII Costur i el Mas d'Avall conegueren un fort desenrotllament que multiplicà la població i menà els seus habitants a la construcció de l'ermita de Sant Pere Màrtir, convertida en parròquia l'any 1785, i a aconseguir, després de diversos intents frustrats, la independència municipal el 2 de març del 1841, encara que el terme no es delimità fins al 1889. El segle XX començà amb la construcció de l'ermita del Santíssim Crist i del Calvari, però el que realment va suposar un canvi, a partir dels anys 60, va ser el creixement industrial provocat per la puixant indústria taulellera alcorina.

La població de Costur havia començat a créixer en el segle XVIII. Segons Cavanilles, a principis del 1700 hi havia 135 habitants i a finals, ja n'hi havia 450. L'ascens continuà al llarg del segle XIX, a pesar de les epidèmies del còlera (1855, 1865 i 1885) i el 31 de desembre del 1900 hi havia censats 755 habitants en el nucli urbà, 214 al Mas d'Avall i 27 disseminats pels escassos masos del terme. Però la fita màxima s'assolí el 1911 amb 1.128 ànimes. A partir de la Guerra Civil el descens ha sigut progressiu, però sostingut, fins a arribar als 490 habitants de l'últim cens, 27 dels quals viuen al Mas d'Avall. El gentilici de la població de Costur és *costurencs*.

Volta de Penya
Volta del Barranc del Savinar
Volta dels Villomos

Voltes de la Coveta
Voltes dels Morrals

PRESENCIA HUMANA

Poblament

Casa Vella
Corral de Campana
Corral de l'Olivar
Corral de la Coveta
Corral de la Lloma
Corral de la Moledora
Corral de la Solana
Corral de Pepe Esteve
Corral del Cabeço
Corral del Llosaret
Corral del Molinar
Corral del Pla Maneguet
Corral del Vila-roig
Corral dels Coixos
Corral dels Conxes
Corral dels Ribesos
Corrals de la Bassa Roja
Corrals de la Sima
Corrals Rojos
Costur
el Mas d'Avall
els Escorralets
Granja d'Hipólito

Granja de Fede
Granja de José
Granja de José Manuel
la Casilla
Mas de Cetrolino
Mas de Corones
Mas de Fabian
Mas de Gaietano
Mas de la Cega
Mas de la Crebada
Mas de la Fossanxa
Mas de Marco
Mas de Xurumbel·la
Mas del Cabeço
Mas del Garrofer
Mas del Ginebral
Mas del Mulato
Mas del Surdo
Mas dels Rosicos
Mas Roig
Maset de la Fossanxa
Urbanització Lloma Blanca

Vies de comunicació

Camí de l'Algepsar
Camí de la Carrera
Camí de la Coveta
Camí de la Fleixa

Camí de la Follarga
Camí de la Lloma
Camí de la Serra
Camí de la Servera

el Pinar
el Pla
el Racó
el Saltador
el Tormo
el Tossal
el Vilamboc
el Vilambou
el Vila-roig
els Clotassos
els Morrals
els Villomos
l'Algepsar
l'Artiga
l'Establida
l'Olivar
l'Ombria
l'Ombrieta
l'Ombrió
la Bassa Roja
la Calitja
la Campanassa
la Coveta
la Crebada
la Ferrera
la Fleixa
la Foietà
la Foietà de la Boira
la Follarga
la Fonecada

la Font del Comte
la Fontanella
la Forrellança
la Fossanxa
la Llastra
la Lloma
la Llosa
la Llosa Blanca
la Maona
la Moledora
la Nevera
la Palafanga
la Porcara
la Safanòria
la Selleta
la Serra
la Serrada
la Servera
la Sima
la Solana
la Solaneta
la Sotarranya
la Vinyassa
les Foies
les Foietes
les Malladetes
les Oliveretes
les Raboseres
les Rompudes
les Vinyetes

RELACIÓ DE TOPÒNIMS

Paratges

el Forcall
els Reclots
l'Ombria de la Lloma
l'Ombria del Barranc de les Olles
l'Ombria Roja
la Pedrissa

la Solana del Covarxo
la Solana del Garrido
Punta de la Creu
Volta de la Fleixa
Volta de la Miloqueta

ELEMENTS FÍSICS

Orografia

Avenc de Nel
Capoll de la Clapissa
Cingle del Saltador
Cingle dels Morrals
Coll d'Eliseo
Coll de Colàstica
Coll de la Bassa Roja
Coll de la Ferrera
Coll de la Fossanxa
Coll de la Moledora
Coll de Pau
Coll Redó
Cova de l'Artiga
Cova del Covarxo
Cova del Sereno
Cova del Simó
Cova del Tio Plácido
Coveta de la Sima
Crebadal de l'Ombrieta
Crebadal de la Campanassa
Crebadal de la Lloma
Crebadal del Bustal

Cudol del Tormo
el Tossal
els Campanarets
la Muleta
la Sima
Pla de la Bassa Roja
Pla de la Fossanxa
Pla de la Roca
Pla del Maneguet
Roca Comptadora
Roca de la Cova
Roca dels Villomos
Roca Parda
Roca Peneta
Roca Roja
Roques de la Crebada
Tossal de l'Abeurador
Tossal de l'Artiga
Tossal del Cabeço
Tossal del Mollonàs
Tossal del Vila-roig

Hidrografia natural

Barranc de la Crebada
Barranc de la Fleixa
Barranc de la Roca Peneta
Barranc de les Olles
Barranc del Bosc
Barranc del Collado
Barranc del Covarxo
Barranc del Fornet
Barranc del Mas d'Avall
Barranc del Molinar

Barranc del Pla
Barranc del Savinar
Barranc del Soldat
Barranc dels Pitos
Clotxa de l'Establida
Clotxa del Molinar
Clotxa del Tio Pepe Montserrat
Cocó Calderís
Cocó de les Malladetes
Cocó del Bosc

el Saltador
Rambla de la Viuda
Reguer de la Coveta
Toll de l'Artiga

Toll de la Llaca
Toll de Peña
Ullal dels Villomos

Hidrografia artificial

Aljub del Mas de Cetrolino
Bassa Blanca
Bassa de la Selleta
Bassa del Cabeço
Bassa dels Morrals
Bassa Roja
Basseta de la Fortuna
Basseta del Fontanal
Basseta del Sord
Basseta del Tio Ramon de Maso
Depòsit d'aigua
Font del Collado
Font del Mas d'Avall
Fonteta de la Fleixa

Fonteta del Tio Ricardo
Fonteta del Tio Ximo Culla
la Fontanella
Pou de l'Algepsar
Pou del Bustal
Pou del Mas de Corones
Pou del Mas de Marco
Pou del Poble
Pou dels Rosiquets
Pouet de la Victoriana
Pouet del Covarxo
Sénia de Goçalbo
Sénia del Tio Bernardo del Raval

PARTIDES I PARATGES

Partides

el Barranc
el Barranc de les Olles
el Barranc del Savinar
el Bosc
el Bustal
el Bustalet
el Cabeço
el Camí Rel
el Canals
el Cocó
el Collado

el Covarxo
el de Carlos
el Figuerà
el Fontanal
el Freginal
el Garrofer
el Ginebral
el Molinar
el Mollonàs
el Murtier
el Perxet